

ENTRECULTURES 2005

Ricard Salvat

Director del II Festival Internacional de Teatre de Tortosa EntreCultures

L'any 2005 és l'any del Mediterrani, l'any del procés de Barcelona, del procés Euromediterrani que hauria d'ampliar i consolidar el «parteneriat» dels països del Mar Nostre. La cita «Barcelona + 10» serà una bona ocasió per verificar si els compromisos i els acords de fa deu anys —en què coincidiren Yassir Arafat per l'Autoritat Nacional Palestina i Yahud Barak com a ministre d'Afers Exteriors d'Israel— s'han acomplert. Amb tot, moltes conquestes s'han anat fent en els camins del diàleg i en la idea i la necessitat de crear una imatge solidària del Mediterrani com a agermanament de cultures fins aleshores massa enfrontades.

Pensem, de vegades, que el Festival Internacional de Teatre de Tortosa EntreCultures ha estat un resultat entranyable i lògic del clima de complicitats i de respecte mutu que es van iniciar a Barcelona el 1995. Enguany la nostra cita pràcticament coincideix amb el desè aniversari de la Conferència del Mediterrani, i aquest fet no ha estat casual.

Tot continuant la línia iniciada l'any passat hem mirat d'ampliar el ventall de països participants. Comptarem amb l'actuació d'Israel i de Turquia, a part d'un país de possible vocació mediterrània com és Kuwait. Hi acollirem un muntatge multicultural, l'espectacle *Tombouctou 52 jours à dos de chameau*, produït per Mali, el Marroc, el Canadà (Quebec) i França amb actors d'aquests països i d'altres territoris com el Senegal.

Ens ha preocupat comptar amb el clàssic turc de la segona meitat del segle xx Nazim Hikmet, tan poc conegut a casa nostra. També hem volgut que Mahmud Darwish ens ajudés a reflexionar sobre l'actual Palestina i que hi fossin presents un dels millors autors i directors israelians actuals, Michel Gurewitch, i en especial el mític autor Hanokh Levin (1943-1999). Esti Svidensky ens recuperarà en un recital la tradició de la cançó popular yídish. La presència d'aquest idioma que corre el risc de perdre's pot ser un element d'emoció i de replantejament de moltes problemàtiques actuals.

Per damunt de tot tenim molt interès que el nostre públic pugui veure les creacions més recents de la mà de joves autors i directors. Així, presentarem Taoufik Jebali i Dalila Meftahi de Tunísia, Driss Roukhe —que tant de ressò va aconseguir l'any passat—, Samia Akarriou i Brahim Hanaï pel Marroc, Jihad Saad per Síria, Abdulla Albarouni per Kuwait, Ömer Akgüllü per Turquia, Amir Nizar Zuabi per Palestina, i Masha Nemirovsky per Israel. També ens plau de presentar Sameh Mehran, un dels creadors més complets i arriscats d'Egipte.

Com vam fer l'any passat, ens interessa mostrar el teatre fet a l'Iraq o per iraquians emigrats o exiliats fora del seu país. Retrobarem Kassim Bayatly i ens satisfà donar a conèixer el gran coreògraf, puntualment emigrat a Suècia, Talat Samawi.

En la primera edició vam voler que hi fos present el Senegal com a representant de l'Àfrica Negra. Aquest any ens hem decantat per Costa d'Ivori, per la jove cantant Dobet Gnahoré, una de les grans revelacions dels darrers anys en els països africans.

Seguint i mirant d'ampliar les problemàtiques d'aquests països, enguany hem cregut oportú de programar en castellà l'obra *Conversación con Primo Levi*, dirigida per Mercedes Lezcano. En el moment de diàleg entre les nacions de l'Estat espanyol hem cregut oportú que Galícia, Euskadi i Catalunya actuessin en la seva llengua: Galícia amb una proposta que parteix d'una obra surrealista de Federico García Lorca presentada per la companyia Sarabela Teatro, i Euskadi amb un treball sobre la interculturalitat i les influències de les grans escoles orientals a les nostres latituds, amb l'espectacle *Yuri Sam*. Amb la participació de la companyia gallega Sarabela Teatro volem homenatjar també els vint-i-cinc anys d'aquesta entitat. Per Catalunya hem volgut incorporar el darrer moviment sorgit a Barcelona, i que s'anomena de diverses maneres: «l'alternativa a les sales alternatives» o «Plataforma Ultrazona», entre altres denominacions. Creiem que un festival ha de donar a conèixer la part més viva del moviment teatral d'un país. Com diu Marc Rosich al darrer número de *Nexus*, «davant la reducció del nombre d'espais on poder ensenyar les nostres creacions, la gent jove del teatre busquem nous espais poc o molt autogestionats que donin una alternativa a les alternatives ja prou sobresaturades per una gran oferta de projectes». Sovint el seu treball passa desapercebut i hem cregut oportú de donar a alguns dels representants del moviment la possibilitat d'expressar el seu pensament i la seva estètica en el marc del II Festival Internacional de Teatre de Tortosa EntreCultures. Hem volgut mostrar les diverses activitats d'aquest moviment: lectures, representacions de dansa i teatre musical i una càpsula. Per això hem elegit els espectacles de Rosa Maria Isart, Empar Rosselló, el Col·lectiu Anatòmic i Iban Beltran. Hermann Bonnín ens oferirà un recital de poesia àrab i persa contemporània, un espectacle que va estrenar en un teatre del marc d'Ultrazona. El muntatge de Bonnín demostra la infinita riquesa de la poesia dels països islàmics.

I sobretot no oblidem Tortosa. Presentarem dues produccions tortosines, una de Leonardo Escoda (*Fer negre*) i l'altra de Mercè Lleixà, que posarà en escena un dels mites del teatre algerià, *Fatma*, de M'Hamed Benguettaf. El festival vol retre un homenatge molt especial a aquest autor algerià i al prototipus de Fatma creat per ell, tot programant tres versions de la seva obra: una de catalana, una de francesa interpretada per una actriu del Senegal resident a França, i una tercera de marroquina. Tres actrius, tres directors, donaran mirades diferents sobre el seu text admirable. A un altre nivell volem també reconèixer de manera especial la intervenció del gran cantant libanès Marcel Khalife, que serveix de punt d'«agresolament» amb la fascinació de les seves cançons per a tots els públics àrabs i també, i cada cop més, per als europeus. Ell és un dels millors exemples que el diàleg EntreCultures és possible i que ja comença a ser una rica realitat.